

ЗАХТЕВ

ЗАДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О ПРЕДЛОГУ ТЕМЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Шифра за идентификацију дисертације:

Шифра УДК¹ (бројчано) 821.111(73)-31.09(043.3) Nabokov V.
821.163.41-31.09(043.3) Albahari D.

СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. 30 Закона о високом образовању и чл. 128 Статута Универзитета дате сагласност на извештај комисије о оцени теме докторске дисертације:

Назив дисертације: *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија*

Научна област УДК (текст): *америчка и српска књижевност*

Ментор (име и презиме, звање) др Александар Јерков, редовни професор

(Навести пет потпуних референци за радове ментора из уже научне или уметничке области из које је тема дисертације

2010. Александар Јерков, „Где пређива целина. Поетика Стевана Раичковића”, *Књижевна историја*, број 140-141, Београд, 2010, 205–230. [ISSN 0350-6428; UDC 821.163.41.09-1 Раичковић С.] M24

2010. Александар Јерков, „Разумети пропаст. Постмодерно доба у апокалиптичкој визури”, *Наслеђе*, Крагујевац, 2010/16, 89-98. [ISSN 1820-1768; UDC 821.09(091) 821.163.41.02 ПОСТМОДЕРНИЗАМ] M51

2009. Александар Јерков, „Интракультурни простор разлике од радикалног зла до банаљности добра”, *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова са научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 31. октобра и 1. новембра 2008. Књ. 2. Јужнословенске/европске парадигме и српска књижевност: интеркултурни хоризонти*, одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2009, 9-23. (УДК 111.84:82.09 82.09 / ISBN 978-86-85991-14-1) M14

2010. Александар Јерков, „Рубна књижевност српска”, *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова са међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (30-31. X 2009). Књ. 2. Империјални оквири књижевности и културе*, одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2010, 19-25. [УДК 821.163.41.09 / ISBN 978-86-85991-26-4] M14

2013. Александар Јерков, „Ништа није немогуће, а све јесте”, *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова са VII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (26-27. X 2012). Књ. 2. Немогуће: завет човека и књижевности*, одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2013, 67-79. [УДК 821.09 / ISBN 978-86-85991-53-0] M14

2013. Александар Јерков, „Пад Византије и Диогенијска онтологија, део први”, *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века* (Зборник са научног окружног стола *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века*, у оквиру VIII

међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, одржан на Златибору 02–04. XI 2013), одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2013, 21-35.

[УДК 930.85(495.02):930.85(497.11) 130.2:821.163.41.09 / ISBN 978-86-85991-57-8] **M14**

2013. Александар Јерков, „Пад Византије и српска поетика, део други”, *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века* (Зборник са научног окружлог стола *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века*, у оквиру VIII међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, одржан на Златибору 02–04. XI 2013), одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2013, 143-162.

[УДК 930.85(495.02):821.163.41]:1 821.163.41 82:81'38 / ISBN 978-86-85991-57-8] **M14**

Кратко образложение теме (до 100 речи)

Предмет истраживања у дисертацији је пружање теоријског прегледа истине идентитета у распону од Декарта до структурализма и феноменологије као основе тумачења дела Набокова и Албахарија. Истраживање се усмерава ка рефигурирању појма истине сопства у романима Владимира Набокова, чија су дела оставила неизбрисив траг у руској, америчкој и светској књижевности двадесетог века и Давида Албахарија, истакнутог српског писца. У компаративној анализи романа насталих у доба различитих дискурса модерне, односно постмодерне, при чему ова књижевноисторијска динамика додатно повезује аутore, ваља показати положај савремене књижевности у једној од најзаначајнијих дебата на крају двадесетог века, и истовремено проверити поетички и естетички потенцијал ту покренутих тема за књижевну имагинацију.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: **Маја Луковић**

Назив завршеног факултета: **Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу**

Одсек, група, смер: **Енглески језик и књижевност**

Година дипломирања: 2002.

Назив магистарског рада, односно докторског студијског програма: **Докторске студије из филологије** (модул: Наука о књижевности)

Научно подручје: **Филолошке науке** (наука о књижевности)

Година одбране:

Факултет и место: **Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу**

Број публикованих радова: (навести референце за три најважнија рада кандидата из у же научне области из које је тема дисертације

2015. „(Де)конституисање сопства у дискурсу стварног живота Набоковљевог романа *Стварни живот Себастијана Найта*”, Зборник радова: *Језик, књижевност, дискурс*, Филозофски факултет, Ниш, 2015, 433-443 [UDK 821.111(73).09-31 Набоков В. / ISBN 978-86-7379-368-9] **M14**

2012. „(Де)конституисање сопства с ову страну бивствовања у Албахаријевом роману *Мамаџ*”, *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, Књ. 1, бр.4, 2012, 519-523 [UDK 821.163.41-31.09 Албахари Д. / ISBN 978-86-85991-51-6] **M63**

2012. „Конструкција деконструкције наративног идентитета Албахаријевог *Снажног ногота*“ *Наша и најавитељи: зборник радова* ...

1, бр. 6, 2012, 545-552 [UDK 001(0829 811(082) 811.163.41(082) / ISBN 978-99938-47-42-7]
M14

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: **Економски факултет
Универзитета у Крагујевцу**

Радно место: Предавач енглеског језика на наставним предметима Енглески језик I, II, III i IV

**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. 30 ЗАКОНА
О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. 128 СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

У прилогу вам достављамо:

- Извештај Комисије о оцени теме;
- Одлуку научно-наставног већа факултета о одобравању теме за израду докторске дисертације.

Крагујевац
(место и датум)
14. 2. 2018. год.

М.П.

Декан Филолошко-уметничког факултета

Радомир Томић, редовни професор

ПРИМЉЕНО: 14.02.2018.			
Орг.јед.	Б р о ј	Прилог	Вредности
01	113/1		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Наставно-научно веће Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу на седници одржаној 13. новембра 2017. године (одлука број 01-4676) предложило нас је, а Веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу на седници одржаној 13. децембра 2017. године (одлука број IV-02-1123/16) именовало у Комисију за оцену подобности теме за израду докторске дисертације *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија* кандидаткиње Маје Луковић. Част би нам била да Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Кратка биографија кандидаткиње

Маја Луковић рођена је 30. децембра 1977. године у Крагујевцу. Дипломирала је на Филолошком факултету Универзитета у Београду, студије у Крагујевцу, на смеру Енглески језик и књижевност, у мају 2002. године, са просечном оценом 8,73.

Од 23. децембра 2003. године до 31. августа 2005. године радила је као наставник енглеског језика у Првој крагујевачкој гимназији. Од 1. септембра 2005. године до 30 септембра 2008. године радила је као наставник енглеског језика у Другој крагујевачкој гимназији. Од 1. октобра 2008. године ради као предавач на наставним предметима Енглески језик I, II, III и IV на Економском факултету Универзитета у Крагујевцу.

Докторске студије из филологије, модул Наука о књижевности уписала је 2009. године на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу. Положила је све испите предвиђене планом и програмом докторских студија са просечном оценом 9,33. Основна поља научног интересовања колегенице Луковић, како наводи у биографији, су (пост)модерна англосаксонска и америчка књижевност, нарочито постмодерни амерички роман, компаратистика и савремена српска књижевност, што потврђују и њена библиографија и пријава тезе.

2. Наслов, предмет и хипотезе докторске дисертације

За израду докторске дисертације кандидаткиња Маја Луковић предложила је тему *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија*. Тема сопства/бивства/јаства/субјективитета, односно појушаја конституисања истине идентитета није нова у филозофској, психоаналитичној па чак ни у

књижевно-критичкој литератури, али то је у нашим дисциплинама нека врста предности уколико се приступи проучавању питања које изазива пажњу и које се последњих деценија налази високо на лествици актелности. Са друге стране, о овим проблемима се и даље у респектабилној и научној јавности код нас не говори доволно, тако да се у нашем контексту може сматрати и да је тема довољно нова и изазовна да ће представљати предмет истраживања не само важан за кандидаткињу, већ веома подстицајан и за наше академско истраживање књижевних питања. Сам избор термина, сопствено, помало англоистички одређен, већ указује на угао који је у мишљењу код нас давно начет (преко категорије ја и јастства) или и културноисторијски испуштен у довољној мери да обичан читалац како прочита *сопствено* већ помало запиње и пита се шта ли је то, а шта ли је тек у књижевним делима. Тада ефекат одмах потврђује како о овоме вреди написати дисертацију, а она је будући везана за два изузетна аутора, самим тим и релевантна по књижевној грађи и њеној естетској вибрантности.

Допринос истраживања усмерен је ка разматрању пре свега аспекта *истине* идентитета у (пост)модернистичком отварању дијалога са онтолошким дискурсима о *истини* сопства од Декарта до структуралиста и феноменолошких поимања датог појма, да би се проблем *истина* сопства, како би кандидаткиња волела, (не)онтолошки позиционирао и према постмодернистичким дискурсима. О истини се, међутим, увек може расправљати па ово контекстуално ограничење исхода није и методолошко ограничење самога рада, напротив. Та и данас савремена контролерза, не много другачија од модернистичке муке са утвђивањем истине, само је завршна фаза једног самоотрежњења у којем постаје јасније како истина није задата и само је треба утврдити, као нека племенита руда која је испод земље, па је најновијим технологијама копања ваља изнети на површину, већ нешто сасвим другачије, а њена неухватљивост није питање технологије ископавања већ карактера саме истине и њеног настајања.

Постмодернистички дискурс у свим својим децентрирањима, дисперзијама, дисеминацијама отвара питање самог приступа теорији идентитета, односно *истине* идентитета. Предмет истраживања у раду кандидаткиње усмерен је на рефигурирање *истине* сопства у романима Владимира Набокова, чија су дела оставила неизбрисив траг у руској, америчкој и светској књижевности двадесетог века и Давида Албахарија, истакнутог српског писца, чија дела су имала и међународни одјек, иначе Набоковљевог преводиоца. Дисертација треба да понуди компаративну анализу романа насталих у доба различитих дискурса модерне и постмодерне, па самим тим и одреди релевантност тог саодноса, у чему извесно временско кретање кроз двадесети век, али и овај двадесет и први, допушта много шире сагледавање културноисторијске динамике.

Кандидаткиња предлаже да се у раду фокусира на теорију наративних идентитета (Пола Рикера), на етичко поимање идентитета у смислу етичке одговорности за Другог/друге (Емануела Левинаса), деконструктивистичку дестабилизацију истине идентитета (Жака Дериде и Пола де Мана), психоаналитичку дискурзивну природу субјекта (Жака Лакана), и то је одлична али и огромна теоријска литература и комисија оклева да кандидаткињу спречава у таквој намери, која је вредна похвале, али користи и ову прилику да јој обавезујућим тоном нагласи како је у уобичајеној академској пракси, нарочито болоњизованих, што овде пишем уз известан тон који сам по себи нешто говори, да се и једна од ових теорија изучи детаљно, а о другима квалитетно и на докторском нивоу обавести. Не би било добро да се због превеликог замаха или опсега изгуби реалност временских ограничења рада на докторату из вида, или пак овако амбициозан план сведе на неку површину извештаја, јер од тога како се и колико буде мислило како о

идеји истине у савременом теоријском контексту, тако и идентитета, умногоме зависи и успелост анализа. Стога ће бити добро да кандидаткиња у процесу рада одреди неки повлашћени теоријски аспект, или дијалошки покаже разлике теоријских приступа ослобађајући себе од обавезе да их прати једног по једног и тако излаже. У том смислу се више очекује да се издвоје проблеми о којима ће се у анализи књижевних дела расправљати него донесе суд о теоријама које саме по себи предмет докторске тезе. Као што је боље и да рад буде организован проблемски, према питањима, а не историјски, од дела до дела.

Полазећи од Рикерове херменеутике имагинације као позива на прелазак дискурса у чин конституисања нових Ја, односно нових сопствених другости, колегиница Луковић жели да истражи примену Рикеровог концепта конституисања наративног идентитета на идентитет текста Набоковљевих и Албахаријевих романа и на идентитет јунака њихових романа, али то су два сасвим различита и сама по себи толико комплексна питања да и једно и друго задовољавају критеријуме хабилитационог рада, некмоли доктората. Дезонтологизације сопства код Левинаса треба да кандидаткињи указује на моменат у коме јунаци романа Владимира Набокова и Давида Албахарија у потрази за истином властитог сопства излазе ван оквира историјске моралистичке перспективе. У томе је посебно важно постпсихолошко питање трауме. Етички диспозитив одговорности, питање које је врло далеко од данашњег тренутка проучавања књижевности код нас, и које је посебно деликатно у контексту политичких траума инвестираних у Набоковљеву и Албахаријеву имагинацију, при томе не сме да закрили питања поетике и естетичке диспонибилности која није предмет овог рада: он се не пита извorno књижевноисторијски како је дошло до оваквог одговора на вредност дела ових писаца, но тај аспект проблематике не може суституисати теоријом одговорности. Сама по себи, она би била претварање проучавања књижевности у етичку расправу, или расправу о онтологији етичког чина/конституције, а то није предмет ове дисертације.

Колегиница Луковић, као да је мало што је већ овде одређена вредна и битна разлика теоријских хоризоната феноменологије у њеном најбољем класичном издању, и постфеноменологије, хоће да на овом другом полу захвати и питања Деридине деконструкције, односно поимања суплемента као супраидентитета књижевности/текста. Старији професор би јој рекао добро, то је смислено, нарочито с обзиром на потентан однос ових филозофских усмерења, па и на релацију самих мислилаца, која у случају Левинаса и Дериде не може бити значајнија, а има огромну улогу и када је реч о односу Рикера и Дериде, али та релација не важи ни изблиза на сличан начин за Рикера и Левинаса. Отуда ваља показати да ли је оваква концепција излагања најбоља и да ли је деконструкција, која је истовремено и претпоставка и општији контекст постхерменеутике и постфеноменологије, нешто што може у доволној мери да узме у обзир целину Левинасове позиције, не само да јој пружи једно другачије исходиште. Сам текст Набоковљевих и Албахаријевих романа, мисли колегиница Луковић, показаће потребу анализе питања могућности изласка из центра, или његове немогућности, и потпуно другачијег исхода бинарних опозиција. Овоме у прилог треба да иде и позиција Пола де Мана, према којој сваки књижевни текст себе изграђује кроз разградњу сопственог идентитета јер сваки текст у себи садржи реторизацију и тропологизацију због којих се, ткоће фигуративно речено, подрхтавање система не може превести у стабилне идентитетете. У складу са Де Маном, у анализи наведених романа примењен је и „реторички модел тропа”, истраживање питања алегорије и ироније. Било би добро видети у којој мери се динамика другости остварује или избегава тропичким фигурацијама.

Предмет истраживања у раду кандидаткиње Луковић – Комисија се нада како ће уважено Веће сада у извештају о релевантности теме, а ускоро и у оцени надамо се завршенога рада, то уочити – претпоставља широку теоријску основу која обухвата критичке последице теоријског дискурса Жака Лакана у тумачењу романа Владимира Набокова и Давида Албахарија. То међутим, није са становишта релеванције овог рада неопходно, осим уколико кандидаткиња не буде решила да покаже како лакановска перспектива даје боље или другачије могућности анализе самих дела. Уколико то не би био случај, онда би увођење Лакана и постпсихоаналитичке перспективе могло бити елемент инкохеренције и нека врста претеридања, јер онда виси над нама питање а зашто не и Фуко или Делез, па чак ако се баш хоће и Мејасу. Негде ваља stati у ширењу проблематике, и Комисија нипошто не одбија овај предлог, који је апсолутно релевантан, али у духу добре воље жели да поштеди кандидаткињу претеридања и задржи овај рад у оквирима онога што се може урадити. Уколико је пак лакановска перспектива исходишна, онда претходна поглавља ваља написати укратко као припрему за централни проблем рада, на шта упућује индиректно у пријави начин на који се о Лакану говори. Кандидаткиња сматра да се питање истине сопства текста романа и идентитета јунака у раду може одредити спрам Лакановог поимања поретка Реалног, Имагинарног и Симболичког. Симболички поредак, према Лакану, представља *не-место* Другог, чији дискурс обликује ланце и мреже означитеља који су у потпуној супротности од деловања логике несвесног. Уласком у Симболичко/Друго, субјект постаје један од означитеља симболичке равни, седиментирајући тиме своје значење у смислу који му не припада и који га не одређује, већ му само даје маску привида означеног. У фази Имагинарног, у фази огледала као платформе покушаја формирања субјективитета, субјект/јунак/роман осуђен је на расцеп јер су објекти виђени с места ега, субјекта означитеља, а жељени с места субјекта несвесног. Лаканово виђење појма погледа, опажања, дискурса ока и погледа, у раду кандидаткиња користи као један од инструмената за разматрање могућности читања/исписивања текста/исказивања психоаналитичке беседе као чина спознаје истине субјективитета Набоковљевих и Албахаријевих романа и њихових јунака.

Све речено као упозорење на претерани теоријски оквир мора се поновити када је реч о предлогу да се предмет истраживања кандидаткиње о (не)могућностима успостављања сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија истражи и у котексту антитрансценденталне херменеутике Фредерика Цејмсона. Рецепција романа као симболичког чина у смислу изналажења наводног крајњег подтекста нужно води у идеологију. У рецепцији романа Владимира Набокова и Давида Албахарија идеолошки подтекст егзилантског положаја аутора, или хегемонишћи положај читаоца, реципијента, истражитеља, јесте релевантан проблем, али ниједна дисертација не би била написана уколико би се расправљало о свим проблемима.

Опус оба аутора је обиман, и премда кандидаткиња мора имати увид у сва дела, биће највише речи, како се предлаже, о романима *Стварни живот Себастијана Најта*, *Прозирност ствари*, *Бледа ватра*, *Погледај Харлекине!* Владимира Набокова, као и о романима *Судија Димитријевић*, *Снежни човек*, *Цинк*, *Мамац*, *Пијавиџе* Давида Албахарија. Циљ је, dakле, да се изучи поетички релевантан проблем, а не да се из једног, макар и необичног и несвакидашњег угла, представе два опуса.

Као основне **хипотезе** истраживања, кандидаткиња Маја Луковић износи оне претпоставке које су кључне да би се остварио свеобухватни приступ проблему (не)могућности успостављања истине сопства у литерарном стваралаштву Владимира

Набокова и Давида Албахарија. Истраживање је замишљено тако да буде у оквирима следећих хипотеза:

- Покретање проблематике (пост)модерног конституисања сопства/идентитета субјекта и *текста* у оквиру херменеутика *настајања и нестајања* субјективитета, односно Истине и субјекта и *текста*.
 - Позиционирање идентитета и јунака и романа Владимира Набокова и Давида Албахарија у контексту херменеутике настајања наративног идентитета, као и у оквиру темпоралне условљености приповедања, са нагласком на наративној конфигурацији фикционе приче у аналитичко-синтетичком модусу анализе.
 - Проблематизовање концепта пасивности прогона сопства од стране Другог под присилом одговорности за-другог и проблематизовање опасности од седиментирања значења/Истине у Реченом.
 - Указивање, а у оквиру херменеутике деконструкције *споља*, на (не)постојање простора/сопства дела у смислу присутности и синопсиса, као и указивање на могућност дисеминације сопства/истине у мноштво означитеља/истина.
 - Уочавање могућности примене херменеутике деконструкције *изнутра*, примене „реторичког модела тропа”, односно рецепције, интерпретативног ишчитавања *текста* идентитета у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија у којима тропологизација разграђује могућност превођења сопства и романа и јунака у стабилне идентитетете.
 - Позиционирање романа и јунака Владимира Набокова и Давида Албахарија према психоаналитичком регистру Другог и истицање функције *погледа* као могућности исписивања *текста истине* у регистру Имагинарног и Симболичког.
 - Могућност преисписивања *идеологема* Сопства у *идеологији форме* у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија.
- Ове хипотезе су, очито, дате као нека врста сажетка оног теоријског отка који је горе описан, па се на њих односе и горенаведене напомене Комисије. У том смислу оне нису план рада, нити их се као такавих треба држати.

3. Подобност кандидаткиње

Поред тога што је успешно завршила другу годину (четврти семестар) Докторских студија из књижевности и тиме стекла неопходне услове за пријаву докторске дисертације, Маја Луковић је до сада објавила тринаест радова:

1. Маја Луковић, „(Де)конституисање сопства у дискурсу стварног живота Набоковљевог романа *Стварни живот Себастијана Најта*”, Зборник радова: *Језик, књижевност, дискурс*, Филозофски факултет, Ниш, 2015, 433-443 [UDK 821.111(73).09-31 Набоков В. / ISBN 978-86-7379-368-9] **M14**

2. Маја Луковић, Јелена Андрејић, „Културолошки аспекти свакодневице у књижевном стваралаштву Сола Белоуа и Давида Албахарија”, Зборник радова са треће међународне конференције: *Култура у огледалу језика и књижевности*, Алфа Универзитет, Факултет за стране језике, Књ.1, бр.3, 2015, 108-125 [UDK 82.09(082)811(082) / ISBN 978-86-83237-98-2] **M45**

3. Милан Д. Милановић, Ана Д. Милановић, Маја Луковић, „О односу конструкција и циљних домена употребе језика у тестирању знања страног језика”, *Липар, часопис за*

књижевност, језик, уметност и културу, Универзитет у Крагујевцу, Књ.1, бр.1, 2014, 211-229 [UDK 81'243 / ISSN 1450-8338 / COBISS.SR.ID 151188999] **M52**

4. Мјаја Луковић, „An agenda for research of ESP vocabulary acquisition”, *Наслеђе, часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2014, 79-95 [UDK 371.3::811.111 / ISSN 1820-1768 / COBISS.SR-ID 115085068] **M51**

5. Јелена Андрејић, Маја Луковић, „Метафизички рефлекс вредности на свакодневни живот у роману Сол Белоуа *Хумболтов дар*”, *Зборник радова: Језик, књижевност, вредност*, Филолошки факултет, Ниш, Књ. 1, бр.1, 2013, 257-268 [UDK 8127 (082) 8123(082) 8142(082) 81362(082) 371.3::811(082) / ISBN 978-86-7379-279-8] **M14**

6. Маја Милутиновић, Јелена Андрејић, „Скок у слободу идентитета у Мишимином роману *Златни павиљон*”, *Липар, часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, Крагујевац, Књ. 1, бр.48, 2012, 215-220 [UDK 821.521-31.09 Mišima J. / ISSN 1450-8338] **M53**

7. Маја Милутиновић, Јелена Андрејић, „When we dead awaken: Уметност и активизам у делима Нађе Тешић и Адријен Рич”, *Липар: часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, Књ. 2, бр.49, 2012, 119-138 [UDK 821.111(73)-3.09 Tešić N. 821.111(73)-14.09 Rič A. 821.111(73)-4.09 Rič A. / ISSN 1450-8338] **M53**

8. Маја Милутиновић, Јелена Андрејић, „(Де)конституисање сопства с ову страну бивствовања у Албахаријевом роману *Мамац*”, *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, Књ. 1, бр.4, 2012, 519-523 [UDK 82.0(082) 821.09(082) 821.163.41.09(082) / ISBN 978-86-85991-51-6] **M63**

9. Маја Милутиновић, Јелена Андрејић, „Конституисање сопства: комуникација и идентитет у Кундерином роману *Незнаше*”, *Зборник радова: Језик, књижевност, комуникација*, Филозофски факултет, Ниш, Књ. 1, бр.1, 2012, 316-328 [UDK 82.09(082) 82.0(082) 8127(082) 8123(082) / ISBN 978-86-7379-240-8] **M14**

10. Маја Р Милутиновић, „Конструкција деконструкције наративног идентитета Албахаријевог *Снежног човека*”, *Наука и идентитет: зборник радова*, Филозофски факултет, Пале, Књ. 1, бр. 6, 2012, 545-552 [UDK 001(0829 811(082) 811.163.41(082) / ISBN 978-99938-47-42-7] **M14**

11. Маја Милутиновић, „Паноптикон Албахаријевог *Мрака*”, *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са III научног скупа младих филолога*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, Књ. 1, бр.3., 2011, 175-180 [UDK 82.0(082) 821.09(082) 821.163.41.09(082) / ISBN 978-86-85991-40-0] **M63**

12. Данко Камчевски, Маја Милутиновић, Јелена Андрејић, „Две врсте лутања у англосаксонској елегији *Потукач*”, *Филолошки преглед: часопис за страну филологију*, Филолошки факултет, Београд, 2011, 143-154 [UDK 821. 111.09-143'04/14 / ISSN 0015-1807] **M51**

13. Маја Милутиновић, „Појам игре код Дериде и/или Басарина игра”, *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са II научног скупа младих филолога*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, Књ. 1, бр.2, 2010, 241-247 [UDK 82.0(082) 821.09(082) 821.163.41.09(082) / ISBN 978-86-85991-31-8] **M63**

Поред објављивања научних радова, Маја Луковић је учествовала на четири међународна и три национална научна скупа. Наведени радови су у директној и индиректној вези са предметом докторске дисертације кандидаткиње, у којима она

показује познавање (пост)модернистичке литературе, као и теоријских и културолошких претпоставки и методологија савременог проучавања књижевности. Интерпретативна умешност, упућеност у резултате савремених промишљања односа књижевности, теорије књижевности и културолошких дисциплина одликује ове радове, чиме кандидаткиња испуњава све услове за пријаву теме докторске дисертације.

4. Преглед стања у подручју истраживања

Дела Владимира Набокова и Давида Албахарија нису у оваквом теоријском и компаратистичком смислу била тема досадашњих проучавања. Самим тим, тема дисертације је одлично одабрана и постављена на основу истраживања коју чине теорије идентитета, (пост)модерне теорије књижевности и значајна критичка дела (Бахтин, Хачион). Колегиница Луковић ће свакако узети у обзир и одабрана критичка дела из пребогате литературе о овим ауторима, мисли се пре свега и несразмерно више на Набокова, о чијем делу је више писано и из перспективе питања идентитета, од питања припадности националним литературама, језичког идентитета, различитих хоризоната знања до питања идентитета субјекта у распону од скандала (стаљинске, емиграционске епохе или доба осолобађања дискурса, нарочито с обзиром на распон од *Лолите* до *Бледе ватре*, односно од *Цинка* до *Снежног човека*).

У свом образложењу кандидаткиња наводи да је поимање сопства, идентитета у контексту западне филозофске традиције захтевало одговор на два основна питања: да ли је сопство унапред дато или се ствара и да ли сопство треба разматрати у индивидуалним или друштвеним категоријама? На основу одговора на ова питања може се, дијахроно, пратити кретање западњачке мисли од иницијалног картезијанског самосталног и самодовољног идентитета, преко модернистичке концепције историјски делатног и задатог субјекта, до постмодернистичког и постструктуралистичког становишта које постулира децентрализацију идентитета. За филозофију и књижевну критику након такозваног „језичког заокрета”, објективно и језиком непосредовано искуство себе и света представља такорећи мит. Поменути заокрет трајно је проблематизовао нововековну картезијанску сазнајну парадигму, па се структура према којој човек постаје оно што „по својој суштини“ јесте, указује као крајња апорија новије теорије а субјект остаје језички и идеолошки условљена конструкција савременог доба. То је стање у којем нас је оставио крај двадесетог века у теорији и ту почиње овај рад, а оваква слика дефинише и релеванцију одабраног полазишта. Предмет изучавања, dakле, релевантан је и по својој оштој важности и по актуалности и по нивоу проучености. У том смислу важни резултати се не очекују у прилозима теорији идентитета и открићу неке „стварне“ истине проучаваног сопства, него у томе да се види сусрет савременог мишљења, овако богатог када је о овом предмету истраживања реч, и два дела која не само што већ својим поређењем одређују највиши степен релеванције проучавања, већ гледана у овој и самој по себи релевантној теоријској перспективи показују двоструки значај ове дисертације, и њен однос према стању проучавања проблема данас, који је више него примерен. Довољан простор за самосталност у истраживању, али и (пре)велик простор теорије да се покаже академски капацитет и изображеност кандидаткиње.

5. Значај и циљ истраживања са становишта актуелности у одређеној научној области

Предложена тема Маје Луковић, *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија* има из свих горенаведених разлога, како се то некада казивало, леп истраживачки потенцијал. Овај рад може на основу овакве поставке да допринесе сагледавању поетичких, стилскоформацијских, филозофских, психоаналитичких, теоријских и културно-историјских аспеката који су утицали на концепирање појма идентитета, односно сопства, у књижевним делима. Истраживања која рад на датој тези подразумевају за циљ разумевање ових проблема у касномодернистичкој и постмодернистичкој књижевности, као и осветљавање аспеката који су у формирању датог погледа на свет учествовали. Од значаја су и аутопоетички погледи самих аутора који су у целом овом раздобљу од модернизма до постмодерне одређивали и хоризонт књижевне самосвести. Значај и циљ овог рада јесте да испита кључне проблеме поимања сопства и истине који се препознају и начине на које се граде у литерарном стваралаштву Набокова и Албахарија, дакле да проучи два истакнута савремена аутора и низ изузетно важних теоријских питања, те тако унапреди савремено критичко разумевање њихових дела и покаже какво је стање проучавања књижевности данас, односно да у одређеној мери и допринесе.

6. Веза са досадашњим истраживањима

До данас нема ниједне целовите компаратистичке студије, како на нашим просторима, тако и у свету, у којој је проучена веза између литерарног стваралаштва Владимира Набокова и Давида Албахарија, било у контексту (пост)модернистичких и постструктуралистичких тенденција, било постављањем литерарног стваралаштва ова два писца у контекст у коме би се појмови истине и сопства/идентитета разматрали као различити типови дискурзивног исписивања истине сопства, односно истине идентитета.

Осим низа студија, које ове ауторе и њихова дела испитују с обзиром на (пост)модернистички поетички карактер, а тако и с обзиром на наратоловске и фикционе аспекте, на нашим просторима проблем истине сопства у делима ова два аутора није проучаван.

Кандидаткиња се у раду бави изучавањем америчких романа Владимира Набокова из разлога што у „америчкој“ фази стваралаштва овог писца промена језика, као и новостечени, наметнути егзилантско-емигрантски статус добија свој конкретни одраз отварањем низа питања у вези са проблемом истине, идентитета, сопства јунака, приповедача и самог писца. О књижевном делу и о аутору самом у земљи и у иностранству објављено је мноштво студија које се баве изучавањем и „руског“ и „америчког“ периода његовог књижевног стваралаштва, углавном, испитивањем жанровских облика, стилских карактеристика и улоге и позиције приповедача. Студија Зорана Пауновића *Гутачи бледе ватре (Амерички роман Владимира Набокова)* је на нашим просторима најисцрнија студија о „америчким“ романима Владимира Набокова. Зоран Пауновић подробно анализира све Набоковљеве романе из „америчке“ фазе Набоковљевог стваралаштва и даје нек важне одговоре везане за питање односа „реалности“ и имагинативности, односно фикционалности света Набоковљевих

приповедача остављајући при томе простор за нова истраживања о истини идентитета јунака, протагониста, приповедача у оквиру текста, односно приче изван тумачења позиције приповедача у односу на „строге“ жанровске законитости романеске форме. Од мноштва студија о Владимиру Набокову и његовом стваралаштву објављених у иностранству, кандидаткиња истиче студије: Филис Рот (Phyllis A. Roth) *Critical Essays on Vladimir Nabokov*, Дејвида Ремптона (David Rempton) *Vladimir Nabokov*, Стивена Џен Паркера (Stephen Jan Parker) *Understanding Vladimir Nabokov*, Алфреда Апела (Alfred Appel) *The Annotated Lolita*, биографије Владимира коју је написао Брајан Бојд (Brian Boyd): *Vladimir Nabokov: The Russian Years* и *Vladimir Nabokov: The American Years*, као и збирку аутобиографских есеја Владимира Набокова *Speaks, Memory!*.

О стваралаштву Давида Албахарија на домаћим просторима објављен је велики број чланака, поглавља у књижевно-теоријским студијама, предвора поједим романима и збиркама кратких прича и интвјуја са аутором. Кандидаткиња би да издвоји један давни рад из *Нове текстуалности* Александра Јеркова, предложеног ментора, што ментор нема право да је спречи. Домаћа критичка литература могла бити заступљенија но што то обезбеђују с разлогом предложене књиге *Историја српске књижевне критике* Предрага Палавестре, *Књижевност, култура, утопија: огледи* Владимира Гвоздена, некомли *Читање у огледалу: критике о савременој српској прози* Маријане Милошевић. У том смислу ће се кандидаткиња темељније упутити у радове Драгана Бошковића, Слободана Владушића, Саве Дамјанова, Миливоја Ненина, Игора Перешића и других, који јесу од значаја за ову проблематику. Кандидаткиња, истини за вольу, у образложењу рада наводи, да је у вези са досадашњим истраживањима објављен велики број радова који се фрагментарно баве појединим књижевно-теоријским, филозофским и културолошким питањима која Албахаријева проза нужно намеће, као што су: утицај егзилантског статуса писца на његово стваралаштво, проблем историје и трауме у Албахаријевим романима, мотив смрти, ограничења жанра кратке приче и романа, огледална (не)могућност ишчитавања, интерпретације Албахаријевих романа.

Сва истраживања која су до сада спроведена у вези са Набоковљевом и Албахаријевом прозом, пружају кандидаткињи основу за постављање до сада неистраженог проблема *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија*.

7. Методе истраживања

Основна методологија одрђена је у уводном делу овог извештаја и она иде о филозофије до књижевне критике, од феноменологије и структурализма до постмодерних приступа књижевном делу. При одређивању корпуса изучаваних дела, водило се рачуна како о њиховом значају тако и о књижевноисторијској динамици.

Методе истраживања на којима ће базирати рад биће, dakле, у вези са тумачењем појединачних дела и њиховог контекста, како би се у њима издвојили основни проблеми сопства/идентитета, након чега се очекује синтетичко излагање општијих закључака до којих се дође укрштањем историје ових питања и конкретних запажања. Строго методолошки, то подразумева лук од наратологије до културолошких студија, и од феноменологије до деконструкције и постструктурализма.

8. Очекивани резултати докторске дисертације

Дисертација (*Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија* Маје Луковић требало би да протумачи, образложи и докаже следеће очекиване резултате истраживања:

- Да се идентификују поставке структуралистичких, постструктуралистичких и психоаналитичких теорија идентитета као оперативних модела тумачења романа и њихових ликова.
- Да се утврђени постмодернистички обрасци исписивања сопства концептуализују у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија.
- Да се утврди отпор идентитета текста романа Владимира Набокова и Давида Албахарија и њихових јунака седиментирању смисла истине сопства у дискурзивном расцепу наративног идентитета и етичког принципа.
- Да се утврди (не)могућност успостављања истине сопства Набоковљевих и Албахаријевих романа и јунака у дискурсу одговорности за Другог/друге.
- Да се укаже на међупростор (не)могућег успостављања истине сопства у рецепцији Набоковљевих и Албахаријевих романа, односно у интерпретативном читању између херменеутике деконструкције *споља* и херменеутике деконструкције *изнутра*.
- Да се утврди (не)могућност спознаје Истине Реалног Набоковљевих и Албахаријевих јунака и романа изван Симболичког и Имагинарног поретка.
- Да се укаже на (не)могућност очувања сопства *homo poeticus*-а и литерарне истине у контексту књижевних дела Владимира Набокова и Давида Албахарија укидањем интерпретативних шифара идеологија.

9. Оквирни садржај дисертације

Докторска теза Маје Луковић требало би да према плану кандидаткиње садржи следећа поглавља, која ће током истраживања и писања дисертације применом тематских, идејних и формалних критеријума бити подељена у неколико потпоглавља:

I УВОД

1. Сопство и истина – појмовно одређење
2. Теоријски аспекти сопства од Декарта до структурализма
3. Поимање сопства у феноменолошкој онтологији Едмунда Хусерла

II ПОСТСТРУКТУРАЛИСТИЧКИ ДИСКУРС СОПСТВА И ИСТИНЕ СОПСТВА

1. Пол Рикер – конституисање наративног идентитета у дијалектици *идем и ипсе*
2. Емануел Левинас – етички бездан у сусрету сопства са Другим/другим
3. Жак Дерида – дисеминација сопства у мноштво означитеља-истина
4. Пол де Ман – тропологизација књижевног дела
- (5.) Жак Лакан – трагање за истином сопства у регистру интерпретативног тока психоаналитичке процедуре

/6. Фредерик Џејмсон – преисписивање идеологема сопства идеологијом форме/

III КОНТЕКСТУАЛИЗАЦИЈА РОМАНА ВЛАДИМИРА НАБОКОВА И ДАВИДА АЛБАХАРИЈА У ПОСТСТРУКТУРАЛИСТИЧКОМ ДИСКУРСУ

1. Преконфигурација, конфигурација и рефигурација сопства романа и јунака Владимира Набокова и Давида Албахарија
2. (Не)етичка авантура
3. Дисеминација и алегоризација истине
4. (Не)могућност седиментирања Реалног у регистру интерпретативне анализе романа Владимира Набокова и Давида Албахарија
5. Утопијска херменеутика сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија

IV ЗАКЉУЧАК

10. Подаци о ментору

Ментор при изради докторске дисертације *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија* Маје Луковић биће проф. др Александар Јерков, редовни професор за српску књижевност (Ужа научна област: Српска књижевност – Српска књижевност 20. века) на Филолошком факултету Универзитета у Београду и предавач на Докторским студијама из филологије (језик и књижевност) на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу. Професор Јерков руководио је израдом низа компаратистичких дисертација, био Ментор и члан комисија докторским радовима на катедри за англистику, а посебно се бавио делом Давида Албахарија. Професор Александар Јерков на Филолошком факултету у Београду предаје између осталог предмет Српска књижевност од модерне до постмодернизма, а о овој теми је објавио више студија, монографија и антологија. Објавио је више научних монографија, преко сто научних радова, мноштво књижевних критика, приредио десет књига/зборника, учествовао на великом броју научних скупова, округлих столова и трибина у земљи и иностранству.

Наводимо овде и како се захтева и неколико библиографских јединица проф. др Александра Јеркова:

1. Александар Јерков, „Где пребива целина. Поетика Стевана Раичковића”, *Књижевна историја*, Београд, 2010/140-141, стр. 205-230 (ISSN 0350-6428; UDC 821.163.41.09-1 Раичковић С.) **M24**
2. Александар Јерков, „Разумети пропаст. Постмодерно доба у апокалиптичкој визури”, *Наслеђе*, Крагујевац, 2010/16, стр. 89-98 (ISSN 1820-1768; UDC 821.09(091) 821.163.41.02 ПОСТМОДЕРНИЗАМ) **M51**
3. Александар Јерков, „Интракултурни простор разлике од радикалног зла до баналности добра”, *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова са научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 31. октобра и 1. новембра 2008. Књ. 2, Југословенског/српског парадигмата и српска књижевност. интакултурни хоризонти*, одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2009, 9-23. (УДК 111.84.82.09 82.09 / ISBN 978-86-85991-14-1) **M14**

4. Александар Јерков, „Рубна књижевност српска”, *Српски језик, књижевност, уметност*: зборник радова са међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (30-31. X 2009). Књ. 2, *Империјални оквири књижевности и културе*, одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2010, 19-25. [УДК 821.163.41.09 / ISBN 978-86-85991-26-4] **M14**

5. Александар Јерков, „Ништа није немогуће, а све јесте”, *Српски језик, књижевност, уметност*: зборник радова са VII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (26-27. X 2012). Књ. 2, *Немогуће: завет човека и књижевности*, одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2013, 67-79. [УДК 821.163.41.09 / ISBN 978-86-85991-53-0] **M14**

6. Александар Јерков, „Пад Византије и Диогенијска нонтологија, део први”, *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века* (Зборник са научног окружлог стола *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века*, у оквиру VIII међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, одржан на Златибору 02–04. XI 2013), одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2013, 21-35.

[УДК 930.85(495.02):930.85(497.11) 130.2:821.163.41.09 / ISBN 978-86-85991-57-8] **M14**

7. Александар Јерков, „Пад Византије и српска поетика, део други”, *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века* (Зборник са научног окружлог стола *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века*, у оквиру VIII међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, одржан на Златибору 02–04. XI 2013), одговорни уредник Драган Бошковић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2013, 143-162.

[УДК 930.85(495.02):821.163.41]:1 821.163.41 82:81'38 / ISBN 978-86-85991-57-8] **M14**

8. Александар Јерков, *Метод и фантазма. Критика прозе*, Београд, Књижевна омладина Србије, 1982. (УДК 82.09) **M42**

9. Александар Јерков, *Од модернизма до постмодерне. Приповедач и поетика, прича и смрт*, Приштина / Горњи Милановац, Јединство / Дечје новине, 1991. (УДК 821.163.41.09-3 821.112.2) **M42**

10. Александар Јерков, *Нова текстуалност. Огледи о српској прози постмодерног доба*, Никшић/Подгорица/Београд, Унирекс/Просвета/Октоих, 1992. (УДК 886.1/.2.09-3) **M42**

11. Александар Јерков, *Смисао (српског) стиха. Књига прва: де/конституција*, Београд/Пожаревац, Институт за књижевност и уметност / Едиција Браничево, 2010. (ISBN 978-86-7315-063-5 / УДК 821.163.41.09-1"19") **M42**

12. Александар Јерков, *Смисао (српског) стиха. Књига друга: само/оспоравање*, Београд/Пожаревац, Институт за књижевност и уметност / Едиција Браничево, 2010. (ISBN 978-86-7315-064-2 / УДК 821.163.41.09-1"19/20") **M42**

11. Научна област дисертације

Научна област теме докторске дисертације дисертације *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија*

Маје Луковић је, у ширем смислу, културолошко-компаративна, а у ужем: компаративна (српска књижевност и америчка књижевност).

12. Научна област чланова комисије

Проф. др Драган Бошковић је редовни професор на Катедри за српску књижевност на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу. Аутор је пет научних монографија, приређивач двадесет књига/зборника, учесник великог броја међународних и националних научних скупова, и аутор десетина научних радова из своје области. Руководилац је научног пројекта основних истраживања 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевности култура: национални, регионални, европски и глобални оквир.*

Проф. др Часлав Николић је ванредни професор за научну област српска књижевност на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу. Он је објавио две научне монографије, преко тридесет научних радова, приредио неколико зборника радова са међународних конференција, учествовао на великом броју националних и међународних научних скупова, округлих столова и трибина у земљи и иностранству. Главни је уредник научног часописа *Липар* и истраживач на научном пројекту основних истраживања 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевности култура: национални, регионални, европски и глобални оквир.*

Закључак и предлог

На основу свега изнетог следи да је тема *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија* захтевна, актуелна, научно значајна, истраживачки изазовна и до сада неистражена (или недовољно истражена), дакле подобна за обраду у оквиру докторске дисертације.

Тиме што је успешно завршила четврти семестар Докторских студија из филологије (модул: Докторске студије из књижевности), Маја Луковић је испунила све законом предвиђене услове за пријаву докторске дисертације. Осим овог формалног услова, она је својим објављеним научним радовима и излагањима на конференцијама потврдила да испуњава и научне услове прописане *Правилником о пријави, изради и одбрани докторске дисертације Универзитета у Крагујевцу*. Образложение докторске дисертације које је кандидаткиња доставила потврђује да је реч о оригиналном раду, јасно профилисаног плана и хипотеза, проблемских целина, актуелне научнотеоријске методологије и адекватно пробране литерарне и теоријске грађе.

Комисија препоручује Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да **Маји Луковић** одобри за израду докторске дисертације тему *(Не)могућност успостављања истине сопства у романима Владимира Набокова и Давида Албахарија* под менторством проф. др Александра Јеркова.

Крагујевац, фебруар 2018. године

КОМИСИЈА:

1. Др Александар Јерков, редовни професор (ментор)

Ужа научна област: Српска књижевност

Филолошки факултет, Београд

2. Др Драган Бошковић, редовни професор

Ужа научна област: Српска књижевност

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац

3. Др Часлав Николић, ванредни професор

Ужа научна област: Српска књижевност

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац

Часлав Николић